

МАШИНАСОЗЛАР ХАРАКАТДАЮ, ҚУРУВЧИЛАР...

УЛКАН цех—«Ташсельмаш» заводнинг бош конвейери олдига ишлаб буювчи янги пахтачилик трактори турбди. Ҳар 30—35 минутда навбатдаги трактор цехнинг катта дарвозасидан кириб кўздан гузариб боради. Бу ерда уна қисмларга олиниб, оид кўприк ажратиб олиниб, шассисни қайта ишлатилади. Трактор агрегатлари зангори буювчи бўлган янги рамаларга тиркалади.

Ҳар ярим соатда йиғув цехнинг дарвозасидан зангори пахта териш машиналари чиқиб турибди. Заводдаги энг яхши обхотчилардан бири Николай Писенин дивангелини ишга тушириб, машинани қайта ишлатишди. Обхоткдан сўнг сингиларга текширилган машина тайёр маҳсулотлар майдонига йўз олади.

Йиғув цехнинг коллективи яхши меҳнат қилади. Бу ерда меҳнат қилаётган йиғувчи слесарлар Ахмадқон Галеев, Парда Бакиров, Иосиф Бабичкин, Иван Киреев бошчи механик бригадаси, мастер Ноила Берешева ва Семён Фагин участкасининг коллективлари нормаларини бирмунча ошириб адо этмоқда. Ҳар кун цехдан 33—34 пахта териш машинаси чиқиб турибди.

Корхонанинг ҳамма участкалари ана шу йиғув цехи учун ишлайди. Бешинчи цехдан бу ерга рамалар, олтинчидан вастраторлар, ўнчинчи темирчилик-пресслар цехидан деталлар келиб туради.

Аҳил коллектив В. И. Ленин туғилган кунинг 100 йиллиги шарафига вахтада туриб зарбдорларча меҳнат қилапти. Ҳагана янги «Ташсельмаш» заводи ишлаб чиқарган 6047 пахта териш машинасининг 17 таси пландан ташқари тайёрланган эди.

«Ташсельмаш»чилар бу йил суръатни яна ҳам ошириб

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Совети пахта териш машиналари ишлаб чиқаришни кўпайтириш тўғрисида қарор қабул қилди. 1969 йилда (ички қаторли машиналар) пахта териш машиналари ишлаб чиқаришни 1968 йилда эришилган даражадан 3 минггага ошириш белгилаб олинди.

Ана шу мақсадда ҳозир «Ташсельмаш» заводи участкаларида реконструкция ишлари олиб борилади, янги цехлар қурилади. «Ташсельмаш»чилар янги ҳаранат ташаббускори бўлиб чиқарилади ва Тошкентнинг ишчилар коллективини қўллаб қўллашга кўплаб кишлоқ хўжалик машиналари етказиб беришга қақирдилар. «Зангори нема»лар ишлаб чиқариш ишлари қандай борапти, корхонани реконструкция қилиш плани қандай амалга оширилади?

юбордилар. Коллектив оширилган социалистик мажбурият қабул қилди ва бошқа машина солик корхоналарини деҳқонларга кўплаб кишлоқ хўжалик техникалари беришга қақирди. Дастлабки ички ойлик иш якунилари бу ердагилар сўзлашишида ундасидан чиқибтганликлари ҳақида гувоҳлик бериб турибди.

Тўсатдан бошланган қаттиқ қиш ва реконструкция туфайли вужудга келган қийинчиликларга қарамай, завод январь ойи планини муваффақиятли бажарди ва пахтазорларга 400 та турт қаторлаб пахта терадиган «14ХВ-2.4» машина етказиб берди.

Февралнинг дастлабки кунлари конвейердан яна 80 та шундай машина тунди. Шундан кейин, заводнинг барча цехлари янги қаторли деталлар ишлаб чиқаришга ўтди. «17ХВ-1.8А» машиналарини ишлаб чиқаришга ўтди. Бу машинанинг конструкциясини тақомиллаштиришда 100 та янги узел ва 169 номдаги деталлар жорий этилди.

Машинасозлар ишни тезда қайта қуриб, февраль ойи планини шараф билан бажардилар. Планда белгиланганидан 550 та тақомиллаштирилган пахта териш машинаси ишлаб чиқарилиди.

Бир сўз билан айтганда «Ташсельмаш»чилар меҳнати ду-

руст. Шунинг билан бирга, заводнинг қуввати етарли даражада амалга оширилди, пахтакорларнинг машиналарга бўлган эҳтиёжини ҳамон қовдира олмапти. Шу муносабат билан бу йил пахта териш машиналари ишлаб чиқаришни (ички қаторли) 3 минггага оширишга қарор қилинди. Корхонанинг тақдирини яна реконструкция қилиш ишлари ишлаб чиқарилади.

Ана шу мақсадда Сирдарё суёбқисмида жойланган яллов суёғиш трестига қарашли устахона «Ташсельмаш» иштирокида берилди. Устахона базисда заводнинг эски маркадаги пахта териш машиналарига эҳтиёт қисмлар ишлаб чиқариладиган филиал ташкил этилади. Ҳозир бу ерда завод кучи билан бош корпус қурилиши бошлаб юборилди, ускуналар ўрнатиламоқда. Асосан ҳамма ишлар март ойида тугаллаш мўлжалдамоқда.

Бир вақтинг ўзида заводнинг ўзи ҳам реконструкция қилинамоқда. Бу иш бир неча йил давом этади. Реконструкция ишларини жадаллаштириш мақсадида бу ерда «Глазташкентстрой»нинг 3-ва 9-трестлари паралелль иш олиб борапти. Бу бош пудратчи трестларнинг ҳар бирида, ўз пудратчи ташкилотлари бор.

3-трест гальваник-термик бўлим — ишқилдили барбанлар цехи, уч қаватли машини хиз-

мат биноси, пластмасса қуюв ва рама цехлари, шунингдек ер ости йўллари ва тозалаш ишшоотлари қуримоқда.

Бу йил 3-трест 900 миң сўмлик қурилиш-монтаж ишларини бажариши керак. Трестга қарашли 23-қурилиш бошқармаси ана шу объектлар қурилишини муддатидан бир ой илгари, декабрда бошлаган бўлса ҳам, бизни бир объектлар графикадан орқада қолипти.

1-«Строймеханизация» трестига қарашли 10-механизация бошқармаси ишни кетга сурмоқда. Графика асосан механизаторлар чўқур қазич ишларини 11 февралда бошлаб, ой охиригача 12 миң кубометр тупроқ чиқаришлари керак эди. Ваҳолонки, 1 мартга қадар атиги бир миң кубометрга яқин тупроқ чиқарилиди. Иш ҳозир ҳам суст олиб борапти.

Бу йил 600 миң сўмлик қурилиш-монтаж ишларини бажариши лозим бўлган 9-трестнинг аҳволи бундан ҳам баттар. Қуюв цехи ҳамда қуюв-ишлаб чиқариш корпуси трестнинг асосий объекти ҳисобланади. Ҳар икки объектида ҳам қурувчилар графикадан орта қолмоқда. Шу йил учинчи кварталда фойдаланишга топширилинчи зарур бўлган қуюв-ишлаб чиқариш корпуси қурилиши айниқса ёмон олиб борапти. Бу ерда фақат буювчи асос солинган, холос.

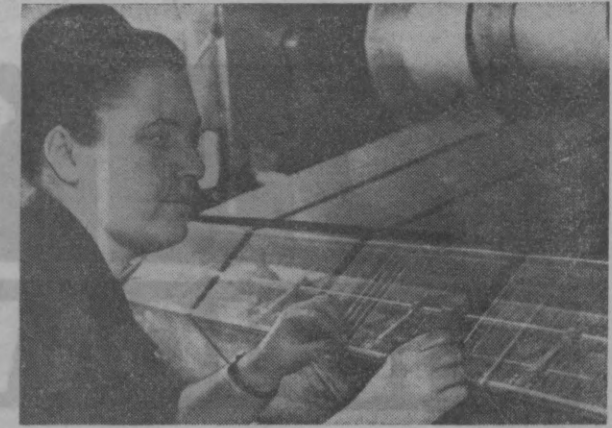
Графика асосан 20 февралда бу ерга темир-бетон колонналар, тўсишлар, ферма ва плиталар келтирилиб, 2 мартда уларни монтаж қилиш керак эди. «Глазташкентстрой» саноат корхоналари бошқармасига қарашли 8-темир-бетон буюмлар заводи ўзига берилган буюрмалар — 18 та «КП-2-17» ва 18 та «КП-2-14», 8 та «КФ-5-4» колонналарини ҳозиргача ҳам тайёрлаб бергани йўқ. 9-трестга қарашли қурилиш материаллари комбинати ҳам 18 та зарур тўсишни тайёрлаб бермади.

Олмаликдаги 5-темир-бетон буюмлар заводи 18 метрлик фермалар тайёрлаб бериш бўйича буюрмани бажармади. Қўнғарон темир-бетон буюмлар заводи 5 февралда 152 та плита ишлаб бериш керак эди, ваҳолонки, атиги 20 та ишлаб берди.

Корпус қурилишини орқада сураётган сабаблар асосан мана шунлардир.

Қўнғарондаги 5-темир-бетон заводи учун алоҳида муҳим аҳамиятга эга. Унда заводга янги ишга келган кишилар ўқитилади. Ҳозир давомда бу ерда ҳар йили 300 тадан пахта териш машинаси ишлаб чиқарилади. Мана шунинг учун ҳам бу биони белгиланган муддатда фойдаланишга топшириш зарур.

Қурувчиларнинг орқада қолганлиги «Ташсельмаш» заводи коллективини ташвишлантирмоқда. Чунки, бу йил икки қаторли пахта териш машиналаридан 10600 та ишлаб чиқариш керак. Агар қурувчилар планда белгиланган қувватларини ишга туширишни текширсалар, бу завод планининг бажарилишига салбий таъсир кўрсатади. Шунинг учун ҳам улар оти вақтида қамчилалари керак.

Тошкент трикотаж фирмасининг ишчилари ўртасида беш йилликнинг тўртинчи йили топширилган муддатидан илгари бажариш учун бошланган ҳаранат нун сайин нег кучок ёзмада. СУРАТДА: корхонанинг зарбдор тўқувчиси А. Бойно қанрон матос таёрлаш устида ишламоқда. М. Нуридинов фотоси.

• ЛЕНИНЧА МЕҲНАТ ВАХТАСИДА

Эгизаклар аҳди

«Фотима ва Зухра Қодировалар»нинг ўрта мактабини тамомлаб пиллакашлик фабрикасига ишга келганларига уч йил бўлди. Шу йиллар мобайнида Фотима билан Зухра пилла пишириш касбини пухта ўрганиб олдди.

Утган йили ҳар иккаласига коммунистик меҳнат зарбдори, улар меҳнат қилаётган бригадага эса коммунистик меҳнат бригадаси деган фахрли ном берилди. Фаол меҳнатлари ва фабрика жэматчилик ҳаётида олиб бораётган актив ишлари туфайли ишчилар орасида обрў қозондилар.

Бу йил Фотима ва Зухра яна катта ишчи билдирилди—улар КПСС аъзоллигига кандидатликка қабул қилиндилар.

— Бизнинг аҳдимиз,— дейишди эгизаклар,— илгари йиғириш инженер-технолог бўлишди. Ишдан ажралган ҳолда институтда ўқиш тарафдоридимиз. Бу орамузга эришишимиз учун ҳамма имкониятлар мавжуддир.

Дохий В. И. Ленин туғилган кунинг 100 йиллик юбилейини муносиб кутиб олиш учун кўрада Фотима ва Зухра ўзларини оширилган мажбурият олганлар. Бу вазифани ҳам шараф билан бажаришларига аминимиз.

Н. АҲМЕДОВ, пиллакашлик фабрикаси йиғирув цехи партия ташкилоти секретари.

• Бизга ёздилар

ИШОНЧ

«Таштекстильмаш» заводи техника контроли бўлими мастери хонасига слесарь-йиғувчи Собит Каримов кириб келди. У ҳозиргина дастоҳдан чиққан маҳсулотини келтириб эди.

Кекса мастер деталларни бирин-кетин айлантириб кўрди, қамчилик тополмади шекилли, жилмайиб қўйди.

— Баракалла, ўғлим,— деди у.— Қўлинг дард кўрмасин. Маҳсулотини биринчи тақдирдаёқ қабул қиламан.

Собитнинг бу гапдан кўнгли тоғдай кўтарилди.

— Саратовликлар методи бўйича меҳнат қилинади,— деди биз билан суҳбатда слесарь-йиғувчи Собит Каримов.— Бизда, ишчиларнинг ўзига яраша нақри бор. Шунинг учун бу нақр-қимматга доғ туширмаликка ҳаракат қиламиз.

Ҳа, ҳақиқатан шундай. Заводнинг 3-механика цехида комсомол аъзоси Собит Каримов биринчи қатори Саратов ишчилари методида ўзлаштирди. У ўзи ишлаб чиқараётган маҳсулотларини сифатини яхшилаш, уларни биринчи тақдирдаёқ топшириш учун курашин билан бирга, сун курсаткичинин ҳам эсдан чиқармади. Собит қулиқ нормасини бир ярим ҳисса қилиб адо этмоқда.

Еш ишчи лиқидиғина ариядан қайтган. Чиникиб қайтган эмасин, заводга келган даст-

лабки қуриларида, ишга енг шимариб киришди. Биратўласига икки касбини эгаллаб олди. Ҳозир унинг сурати «Цехнинг энг яхши кишилари» тахтасидан жўз олади.

Собитнинг бошқалардан ажралиб турадиган хусусияти шундаки, у доимо олга интилади, ўз маҳоратини тиймай ошириб боради. Юқори малакага эга бўлишга қарамай, Тошкент қурилиш техникумининг 3-курсига таълим олмақда.

Самарали, фидокорона меҳнат, табиий, ўз мевасини бермади. Ишлаб чиқаришдаги юксак кўрсаткичи учун ЎзССР Министрлар Советининг Ёриғига билан мукофотланди. Завод ва цех бошчилари ҳам неча марта Собит Каримовни рағбатлантиришди. Шу йил февраль ойи бўйича социалистик мўсабага шартларига кўра, механика цехи корхонада иккинчи ўринга чиқди. Шубҳасиз, бу ютуқда илгор ишчи Собит Каримовнинг ҳам ҳиссаси бор.

Собит Ленин партияси аъзоллигига кандидат бўлиб ўтишга тайёргарлик кўрмоқда. У шу кунларда буюк доҳийлик В. И. Ленин туғилган кунинг 100 йиллиги шарафига вахтада туриб, ўзига оширилган мажбурият олди.

Э. ХҲЖАЕВ.

• В. И. Ленин туғилган кунининг 100 йиллиги олдидан ЗАВОДИМИЗ МАРКАСИ

Заводимиз пролетариат революциясининг доҳийси В. И. Ленин номи билан юритилади. Унинг кенг ва брут цехларида оқ халат кийган кишилар радио лампалар ҳамда жуда янги ишлайдиган электрон асбоблар яратадилар. Буларсиз бугунги кунда фан ва техника тарқидиғини тасаввур қилиб бўлмайди, албатта. Корхонанинг аҳил коллективини шахсиятларидан илгор коллективлардан бири ҳисобланади.

В. И. Ленин туғилган кунинг 100 йиллиги шарафига бошланган социалистик мўсабадада ишторк этаётган коллективимиза куниндаги қўшмача мажбурият, ни қабул қилди.

Беш йиллик программани 1970 йил 7 ноябрда бажариш. Маҳсулот ҳажмининг йиллик ўртача ўсшини 21 процентга оширишни таъминлаш. Беш йилликда меҳнат унумдорлигини янги баравар ошириш. Ҳар бир квадрат метр ишлаб чиқариш майдонидан олиннадиган маҳсулотни кўпайтириш ва асосий ишлаб чиқариш фонднинг ҳар бир сўмидан олиннадиган фойдани 25 процент ошириш. Рационализаторлик таклифларини ишлаб чиқаришга жорий этишдан камда 2.2 миллион сўм фойда олинди. Бир миллион килловат-соат электр энергиясини тежаш. Булар — коллективимиз қабул қилган мажбуриятнинг бир қисми, холос.

Завод коллективини қанчалар улкан вазифани бажариши лозимлигини аниқ шулардан ҳам билса бўлади. Ленин, бу вазифаларини бажаришни коллективимиз имкониятларини ҳар томонлама анализ қилганидан ва сингиллаб текшириб чиққанидан кейингина ўз олди-

га мақсад қилиб қўйди. Беш йилликнинг уч йиллик вақти шараф билан адо этилди.

Янги йил бошланганга ҳам икки ойдан ошди. Бу даврда иш суръатлари аниқлаб олинди. Коллективнинг ўтган икки ойда қилган меҳнат натижалари ҳамма мизни қувонтириш билан янги меҳнат зафарларига олгантирди. Халқ хўжалиғига товарлар етказиб бериш плани биринчи ойнинг ўзидagina 103.2 процент бажарилди. Саноат маҳсулотини ишлаб чиқариш ҳажми 7 процент ошди. 320 миң 200 килловат-соат электр энергияси тежалди. Иқтисодий фойда келтиришнинг кўпгина рационализиаторлик таклифлари ишлаб чиқаришга жорий этилди. Бу эришилган ютуқларини биз албатта кундан-кунга, ойдан-ойга мустаҳкамлаб ва ошириб борамиз.

Завод шахар корхоналари орасида биринчилар қатори ишлаб чиқаришда планлаштириш ва иқтисодий рағбатлантиришнинг янги усулида ҳамда беш кунлик иш ҳафтаида ишлашга ўтган. Иқтисодий реформа заводда сарфланган ва тежалган ҳар бир тийини яхши ҳисобга олиш имконини берди, резервларни қидириб топшириш кучайди, меҳнатни олми ташкил этиш активлашди. Ҳар бир ишчи ва умум-коллективнинг корхона эришадиган ютуқларга бўлган алоқаси ҳамда ўзаро қизиқиши мустаҳкамланди. Реформадан сўнг меҳнат унумдорлигини ошириш суръати икки бараварга орди, маҳсулот ташириши, қўл меҳнати сезиларли даражада камайди, фойда кўпайди. Иш ҳақи 13 процент орди.

Ишчилар ўз заводининг маррасини ва шарафини қадрлаш билан бирга улар-

ни янада юқори кўтариш учун курашмоқдалар. Сафимизда жонанон корхонаси учун ҳафтанинг 10—15 йиллини сарфлаган мутахассислар кўплаб топилади. Шахсан, мен бу заводга келганимга 25 йилдан ошди. Бизда меҳнат ветеранлари ҳам оз эмас. Заводда 220 киши чорак асрдан ортин ваутдан буюн меҳнат қилиб келяпти. Булар — асбобсозлик цехининг бошлиғи П. П. Самсонов, химия-технология цехининг бошлиғи О. П. Гордан, йиғув цехининг бошлиғи А. П. Петровский, слесарлар Н. Д. Назаров, П. Д. Литовченко, А. А. Мурзалдин, контролёр Д. Д. Горбаль, ишчи аёллардан М. Г. Воронкова, О. Антеева, Е. Н. Ишанова ва бошқалардир.

Ҳар йили заводимизга ўрта мактабни тамомлаган жуда кўп йиғичилар ишга келадилар. Улар ҳар бир нарасга қизиқиб қаровчи, меҳнатсевар ва ташаббускор ёшлардир. Биз, ветеранлар ҳам уларга ақойиб касблар, ния жон-қилдан ўргатамиз, ҳаётда ва меҳнатда ортинги бой тажрибаларимизни, малакамизни сингдира борамиз.

Ҳозир заводнинг бутун коллективини — беш ишчилар ҳам, меҳнат ветеранлари ҳам бир мақсад — доҳий В. И. Ленин туғилган кунининг 100 йиллигини муносиб кутиб олиш йўлида ялмоқдалар. Цехлар, бўлим, участка, ва бригадаларга кўтариши меҳнат руҳи хум сурмоқда. Ҳар бир киши В. И. Ленин номи жонанон заводнинг маррасини янада юқори кўтаришга интилоқда.

Р. НУРМУҲАМЕДОВ, В. И. Ленин номида электр техника заводининг ветеран ишчиси.

СУРАТДА: Илгич номдаги тажрибасиз механик заводидаги пешқадим слесарларидан А. Миронов (чапда), А. Шиншин ва Г. Чешенко ўртоқлар йиғи дастгоҳ тайёрлаш устида ишлаётганлар. Л. Глауберзон фотоси.

76 МОДЕЛДА

Шаҳримиздаги 2-пояфзал фабрикаси коллективини котибчилар учун кўплаб янги илм пойафзаллар ишлаб чиқаришни ўзлаштиришмоқда. Корхона асосан котибчилар туфилари тайёрлашга ихтисослаштирилган. Ҳазирги кунда пойафзал беш йиллик тўртинчи чилар янги марраларини кўзламоқдалар. Улар йиллик пойафзалларнинг 76 янги моделини ишлаб чиқаришни йўлга қўйдилар.

Тошкентдаги офсет фабрикаси матбачилари беш йиллик топшириларини муддатидан илгари бажариш учун баранам меҳнат қилмоқдалар. СУРАТДА: фабриканинг пешқадим босма агрегат машинистларидан коммунист М. Суслина ва М. Элимўхамедова ўртоқлар. М. Нуридинов фотоси.

РЕДАКЦИЯ ПОЧТАСИДАН

ХАЛҚҚА ХИЗМАТ, ОЛИЙ ҲИММАТ

Халққа хизмат қилишдек олжанов азифани шараф билан бажаришда Октябрь рай пишчечетори Ташпромотор хузаурдаги 141, 144, 21 ва Ташбутоғор қошқадғи 16-магазини ходимлари яхши ютуқларини кўлга киритмоқдалар.

Савдо ишнини янада яхшилаш мақсадида «Октябрь» бозорига ўнлаб лотоклар таш-

кил этилди. Бу мадоний, озиқ-овқат, сабзавот, кичим-кечак, пофазлағи бўлган талаб ва эҳтиёжларини қондириш соҳасида ўз самарасини кўрсатди.

Савдо ишнини муваффақияти кўп жиқадган магазинларимизнинг мавсумга мослаштирилганлиғига ҳам боғлиқдир. Кези келганда Октябрь бозорлари Район бозорлари хузаурда ҳам икки оғиз

• Фотоайбнома

Ким айбдор?

Мана бу суратларда Гоголь кучасининг шубҳали йиғиш кўриниши аниқ этган. Йиқидиғина бу куча асфальтланган, қатор гулзорлар билан обрў бўлган эди. Ҳозир бу ерда бўлган киши кучанинг шубҳали қаровисиз ва аниқли аҳволини кўриб қайратланади. Кучанинг ўртаси нег диаметрига қанчалар яхши тармоғи учун кўп ишлаб ташланганини биз йилча бўлди, Турция йиғиш унумидиғи тублар кўча бўйлаб тартибсиз йиғи кетганга, Гоголь кучасининг бундай аҳволга тушиб юлгани, га ним айбдор?

„ИНҚИЛОБ ЧАВАНДОЗЛАРИ“

ЎЗБЕК КИНОСИНИНГ ОТАХОН МУРАББИЛАРИДАН БИРИ, МАШХУР КИНОРЕЖИССЕР, СССР ХАЛҚ АРТИСТИ КОМИЛ ЕРМАТОВ ПОСТАНОВКА ҚИЛГАН «ИНҚИЛОБ ЧАВАНДОЗЛАРИ» ФИЛЬМИ ШУ КУНЛАРДА ШАХРИМИЗ КИНОТЕАТРАЛАРИДА МУВАФФАҚИЯТ БИЛАН НАМОНИШ ҚИЛИНМОҚДА.

ҚУНИДА ФИЛЬМ ИЖОДКОРИ — КОМИЛ ЕРМАТОВ БИЛАН ҚИЛИНГАН СУХАТНИНГ ГАЗЕТХОНЛАР ЭЪТИБОРИГА ҲАВОЛА ЭТАМИЗ.

ШУ пайтга қадар инқилоб қатнашчилари ҳақида гап кетганда, асосан инқилоб жангчиси, инқилоб аскарлари деган иборани кўриш мумкин. Сиз фильмнингизга «Инқилоб чавандозлари» деб ном беришсиз. Бунинг бирор сабаби бўлса керак, албатта!

— Ҳа, инқилобнинг тарихини ташкил тоилган Олтинчи кавалерия бригадасининг жангчилари ўзбекистонда Совет ҳокимиятини ўрнатиб беришда жон олиб, жон бериб курашган эдилар. Уларнинг кўрсатган қасратли халқ оғзида достону афсоналарга айланган эди. Бригада суворийлари дарагини эшитган босмачиларни дахшат босарди.

Машхур ҳарбий саркарда, улан партия ва давлат арбоби, 53 Ватани, халқининг озиқ фарзанди Михаил Васильевич Фрунзе Олтинчи кавалерия бригадаси жангчиларининг қаҳрамонликлари баҳолаб: «Улар инқилобнинг

чинакам чавандозларидирлар» деган эди. Фильмининг Михаил Васильевичнинг ана шу машхур ибораси билан аталди.

— Фильм асосида ётган воқеалар билан биографияга орасидаги ўхшашлик ҳақида таъкидлаш керакми?

— У пайтлари инқилобнинг бўлиши етти ухшашлик тушмига ҳам кирмас эди. Мен ҳам барча инқилобнинг маънавияти тинчлик ўрнатиб, амриқининг галалари ва босмачи тўдаларини ер билан яқсон қилиш иштирокида ёнардим. Уша кезлар махсус топшириқлар бажарувчиларни қисмлар эсадронининг командири эдим. Эсадронимиз ҳам юқорида эслаб ўтганим-шухратли Олтинчи кавалерия бригадаси сафига кирарди.

Ана шундай оғир шароитда бизнинг эсадронга Қизил Армия ва Совет идораларига суқийиб кириб олган сотқинларнинг аниқлаш ва зарарсизлаштириш ишлари эътиборига олиниши мумкин.

Бу жанговар операциянинг қай тарихи амалга оширилгани билан фильм орқали таниш мумкин. Чунки фильм асосида айнан шу воқеалар махсус эсадрон фаолияти ётади.

Гарчанд фильм кўн жихатдан биографиянинг бўлишида, экранда рўй бераётган воқеалар билан ўша пайтлари бўлиб ўтган воқеалар орасида тўла ўхшашлик излаш шарт эмас.

Зеро фильмнинг бош қаҳрамонлари айрим қаҳрамон шахслар эмас, балки асосан инқилоб оқида қалитган ўзбек халқидир. Комил Ерматов командирлик қилган эсадрон асосан ана шу халқ тимсолидир.

— Янги ленталарда биздан аввалги «Осе» устида бўрон» фильмига нисбатан детектив характердаги эпизодлар мўрқоб кўрилади. Бу ҳолини фильм сюжетини кескинлаштириш учун атайлаб бўрттирганми?

— Мутлақо! Аксинча, фильмнинг детектив ва мустақамланиши

учун иккинчи даражали масала бўлди. Зотан мен фильмнинг детектив характерда бўлишини заррача истаманамда ҳам бўлишига асос қилиб турган гап эди. Чунки фильмга асос қилиб олинган воқеалар аслида шундай — детектив характердаги воқеалар эди. Шунинг учун ҳам мен воқеаларга детектив руҳ беришдан кўра, бош персонажларнинг и а эмас, ҳатто отряднинг ҳар бир жангчисининг ички ҳиссиётларини тўла очиб бериш, улар қилаётган ҳар бир ҳаракатининг туб сабабларини далиллашга, эътибор-моҳиятини тушутиришга интилдим. Масаланинг бу томони ниҳоятда муҳим эди. Чунки айни шу жангчилар томошабинлар наздида Фрунзе айтган инқилоб чавандозлари образини тиклаши лозим. Михаил Васильевич Совет Туркистонини учун кураш ва унинг тақдирини фақат инқилоб чавандозларига ишониб топшириш мумкин деган эди.

«Инқилоб чавандозлари» билан «Осе» устида бўрон» фильмлари орасида қандай боғлиқлик бор?

— Бундан аввалги фильм — «Осе» устида бўрон» — Туркистонда Совет ҳокимиятининг ўрнатилиши ва мустақамланиши

ҳақида ҳикоя қилди. «Инқилоб чавандозлари» «Осе» устида бўрон»нинг иккинчи серияси эмас. У эинча мустақил фильм бўлиб, «Осе» устида бўрон» фильмининг тематик давомидир. Мазкур мавзу устида ишлашнинг давом эттиришмоқда. Бу мавзунинг учинчи фильми — «Қора Консулнинг ҳалоти» ақуллаиди. «Инқилоб чавандозлари» и н г сценарийини кинодраматург Михаил Мелкумов билан биргаликда яратган эдик. Учунчи фильм сценарийининг ҳам Мелкумов билан ёзиб тузатдик.

Сўнги учинчи фильм Бухорода революциянинг амалга ошириш, халқ ҳокимиятини ўрнатиб билан боғлиқ бўлган воқеаларни қамраб олади. Фильм Бухорода революциянинг гадабаси билан тугайди. Тарихда муҳим аҳамиятга эга бўлиши инқилоб ҳужжатининг коллективлаштириш ҳамда саноятини барпо этиш ва ривожлантириш каби халқимиз босиб ўтган давр воқеаларини аса туртинчи фильмда акс эттиришни интилим бор.

— Ва ниҳоят сўнги аянавий савол: «Инқилоб чавандозлари» фильмининг яратилишида Сизга қумқандон бўлган ҳамкасбларингиз ва ижроичилар ҳақида сўзлаб беришсиз!

— Аввало, ижроичилар ҳақида: Эсадрон командири Комил Ерматовнинг иккинчи сериясида Мухтор Оғамирзаев ижро этган, Томошабин кўн ўнгида Комил Ерматов ижро этган, унинг жонини тиккан, унинг голларини амалга оширишда юксак активлик кўрсатган чинакам инқилоб чавандозини қамраб олади. Истеъдодли актёр Мухтор Оғамирзаев кино муҳлисига яхши таниш. У ўзбек кинематографчилари яратган «Ойдин саҳифа» фильмида Комил Рустамов, «Қуёш қалбингда» фильмида Рустам Хакимов ролларини ижро этиб, томошабинлар меҳрини қозона олган эди.

Фильмда Комил Ерматовнинг яқин дўсти ва ерданчиси Азнавур Полвон образини алоҳида ўрин тутди. Бу образнинг яратувчиси асли қолдронимиз — «Осе» устида бўрон» фильмининг бош қаҳрамони. Яланг туш ролининг ижрочиси — СССР халқ артисти Шукр Бурхоновдир. Азнавур Полвон Шукр Бурхонов талқинида ўзига хос, актёр яратган ўзга образларидан катта фарқ қилган, ички ҳиссиётлари ҳаракатларида, ташқи қиёфасида балқиб турган, бир кўринишда томошабини ўзига

ром қилиб олиш кучига эга жонбали инсон сифатида намоён бўлади. Сангаторнинг Азнавур Полвон инқилоб ишига бутунлай берилган, бироз қизиққан, лекин ўта жасур дўстлари орасида катта маъқега эга бўлишга қарамай барчага барабар муомалала бўлувчи чин инсон.

Шунингдек фильмда турли мактаб ва авлодга мансуб бўлмиш актёрлар Владимир Емельянов, Юрий Дедович, Ҳамза Умаров, Тўғон Режаматов, Арқадий Толбузин, А. Бакиров ва бошқалар ягона актёрлар ансамблини бўйиб эшига катта хизмат қилди. Айниқса, Аббос Бакиров, Ҳамза Умаров ва Юрий Дедовичларнинг ижроичлик маҳоратидан яхши қаноат ҳосил қилдим. Улар яратган образлар ўзининг жонлиги, аниқ ифодага эгаллиги билан кишининг диққат-эътиборини қамраб олади.

Ниҳоят яқин оғиз ҳаммуаллифларим ҳамда. Уларнинг қўлини билан аввало, унинг ҳам ҳамкорлик қилган эдик. Уларнинг орасида «Осе» устида бўрон» да бирга ишлаганлар ҳам бор. Юқорида айтганимдек, фильм сценарийини кинодраматург Михаил Мелкумов билан ҳамкорликда ёздик.

СУРАТДА: «Инқилоб чавандозлари» фильмидан кадрлар.

Фильм эпизодларини ленталарга муҳрлашга узоқ йиллар «Ўзбекфильм» киностудиясида самарали ишда қилаётган моҳир оператор Мирон Пенсон бошчилиги қилди. Рассом Евгений Пушин. Фильмга музикани кинокомпозитор Икром Акбаров басталаган. Акбаровнинг кинокомпозитор девишининг сабаби аён. У

«Ўзбекфильм»да яратилган ўзбек фильмларига куй басталаган эди. Жумладан бундан аввалги «Осе» устида бўрон» ҳамда «Иккинчи достон» фильмларидаги куйларнинг муаллифи ҳам истеъдодли бастакор Икром Акбаров эди. Овозларга студияда

узоқ йиллардан бундан самарали ишлаб келадиган овоз оператори К. Ғабрибоев сайқал берган. Агар фильмнинг кескин кураш йилларидаги инқилоб нафасини бироз бўлсада уфурса, ўша шухратли кунлар ҳақидаги тасаввурини бироз бўлсада бойитса, беҳад хурсанд бўлардим. Ш. МИРАТИМОВ

Янги китоблар

«БУЮК ОКЕАН ҚАҲРАМОНЛАРИ»

Узоқ Шарқдаги китоб нашриётида ана шу номдаги китоб босилиб чиқди ва қисқа вақт ичида тарқалиб кетди. Китоб б у н д а н и йигирма уч йил илгари миллион кишилик қанвун армиясини тор-мор этишда қатнашган Тинч океанли қаҳрамонларнинг Узоқ Шарқ аҳолисига қадрдон бўлганлиги учунгина эмас, балки урш кунларида номлари газета саҳифаларидан тушмаган бу жангчиларнинг урушдан кейинги тақдирларини ундан ўқиб билиб олишлари учун ҳам муваффақият қозонди.

Китоб оммавий қаҳрамонларнинг ёрқин мисоллари ҳақида ҳикоя қилади. 1945 йил августининг уч ҳафтаги ичида Қизил Байроқ орденли Тинч океан флотининг 52 денгизчи Совет Иттифоқининг Қаҳрамони деган унвон олишга муассар бўлди. Урушдан кейин улардан кўплари малярия билан касалланди. Бунинча тарқалиб кетди ва китоб асосан, истеъдодли иккинчи даражали калитан, ҳарбий журналист Виктор Королевга ўз қаҳрамонларини қилдириб топди, гоят катта материални тўплаш ва уюмлаштиришга тўғри келди. Китоб денгизчиларнинг мардлиги ҳақида ягона кассадек ўқилмайдиган 52 очеркдан ташқил топган.

Очерклар серияси ҳарбий ҳаракатларнинг уқ асосий устаксининг денгиз разведкачилари муваффақиятли жанг қилган Корея соҳиллари, совет десантлари туширилган Куриль ороллари ва Амур флотини ҳаракат қилган район Узоқ Шарқдаги Усури, Амур, Сунгарий дэларлари ҳаваларини ўз ичига олган. Қаттиқ жангларда Тинч океан флотини кучларининг ҳамма бирлашмалари Совет Армиясининг пиледа қисмлари билан муваффақият олишди.

Еш матрос Владимир Майсеенко ва генерал Василий Трушин, денгиз разведкачиларининг шухратли командири Виктор Леонов ва учувчи Михаил Янко, Япон самурайлари томонидан қилнаб ўлдирилган лединча хамшираси Мария Цуканова шу китоб қаҳрамонларидандир.

Михаил Янко сингари қаҳрамонларнинг таржиман коллари қизил қилиб тасвирланган. Михаил Сибирининг кичик қилгоғидаги дехкон оиласида усад. Учувчи бўлишни орзу қилди. Орусини ушадди. 1941 йилнинг августидан жанг арасида Михаил Янко ўртоқларига: «Агар Ватанимиз ҳимоя қилиш вақтида тирик қолш керакми экан ўз ўлимим билан қалабини таъминлаш, душманга энг катта

талофат етказиш керакми деган савол қўйди деб бўлиб қолса мен бунинг иккинчисини афзал кўраман», деб айтди. Михаил Янко Калитан Николай Гастелло мардлигини тақдорлади. Тинч океанда ўша кунларда десантчи Николай Валков, матрос Петр Ильичев, Александр Матросов мардлигини тақдорлади.

Китобда адмирал Николай Кузнецов, Иван Юмашев, контр-адмирал Неон Антонов флотчиларининг ёрқин портретлари берилган. Япониянинг таслим бўлиши бу одамлар учун кутулмаган бир ҳодиса эмас эди. Ҳар бир жанг ва унинг натижаларини, камалар бирлашмаларининг ҳаракатидан ҳар бир майданга чўй дала улар томонидан ҳисобга олинган.

Китобдаги Тинч океанли қаҳрамонларнинг тақдирини турлича бўлди. Уларнинг бир хиллари флотда хизмат қилишни давом эттирмоқда. Бошқалари дақли дам олишати, яна бир хиллари тинч фронтда меҳнат қилиб шухрат ва хурмат қозонишати. Халқок бўлган қаҳрамонларнинг номлари ҳам унутилган эмас. Узоқ Шарқдаги кўчалар Мария Белева ва Михаил Кригини билан аталди. Буюк океан соҳилларида Николай Вилков ва Петр Ильичев хотирасига обелиск ўрнатилди. Виктор Королевнинг «Буюк океан қаҳрамонлари» деган китоби ҳам Қизил Байроқ орденли Тинч океан флотининг қаҳрамонлари учун қўйилган ўзига хос ҳайкал бўлиб қолди.

Николай ЕФИМЕНКО. (АПН).

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

ЖАҲОН МАТБУОТИ ХИТОЙ ИҶВОГАРЛИГИ ТЎҒРИСИДА

П АРИЖ. Ҳафталик «Франс пресс» газетаси Даманский ороли районини даво со чегарасида қилинаётган қуролли ижвогарликларни «газаб билан қораламоқда».

П ЕКИНГ РАҲБАРЛАРИ. Деб ёзади газета. «Совет Иттифоқи чегарасини даъво қилиб чегарала ижвогарлик билан жиндий моларо чиқармоқдалар».

УСУРИ ДАРСОНИДА чегара можаролари деб ёзади «Франс пресс» газетаси. Гарбий Берлиндаги ахвол билан ва Хитой Компартиясининг съезидега қўрилаётган таъбирлар билан «бир вақтга тўғри келиб қолганлиги галати» эмасмикин. Антисоветчилик мислига сингирдири олган Пекин раҳбарлари ички ахволнинг беқарорлигидан Хитой халқининг эътиборини жалғитишга ва ҳокимият армия қўлига топшириб қўйилганлигини оқлашга интиломоқдалар, деб ёзади, газета.

Н Ё-ЮРК. Совет ороли Даманский районини хитойлар янги ижвогарлик қилганлиги муносабати билан Хитой Халқ Республикаси ҳукуматида Совет ҳукуматиининг баёнотида Америка матбуоти катта эътибор бермоқда.

Н Ё-ЮРК таймс» газетаси Совет ҳукумати баёнотининг тўла текстини босиб чиқариб, мажмур ҳужжатда, Совет Иттифоқи Хитой Халқ Республикаси билан тўқнашшига йўл қўймаганини интиломоқда деган гапларини бўрттириб бермоқда.

«Нью-Йорк дейли ньюс» газетаси Совет ҳукумати баёнотининг мазмунини эълон қилиб, шў баёнотда, Хитой маъмури қуролли ижвогарликларини даво со эттирарсалар, бундай ҳолда Совет Иттифоқи халқлари совет территориясининг даҳлсизлигини бузишларга қақшатчи зарба беришга тайёр» деб айтилган гапларга газетхонларнинг эътиборини жалб қилмоқда.

У ЛАН — БАТОР. Хитой ҳарбийларининг Совет Иттифоқида қарши қабул қилинган хитой янги қуролли ижвогарлиги хусусида Совет ҳукуматиининг баёнотини Монголия Халқ Революцион партияси Марказий Комитети билан Монголия Халқ Республикаси ҳукуматиининг органи «Унэн» газетаси босиб чиқарди.

МАО Тўласининг Совет Иттифоқида қарши қилаётган қуролли ижвогарлиги узоққа мўлжалланган маъсали назарда тутилганлиги ва бу ижвогарли аввало, Совет-Хитой муносабатларини кескинлаштиришга қаратилганлиги таъкидлашга йўқ, деб ёзади газета.

С ОФИЯ. Болгариянинг марказий газеталари Совет ҳукуматиининг баёнотини «Маочиларнинг янги қабул қилинган ижвогарлиги», «Совет Иттифоқи чегаралари муқаддас ва даҳисна», «Авантюристарга кескин зарба бериладиган» деган сарлавҳалар остида босиб чиқарди.

МАОЧИЛАР ўзларининг жиний ҳаракатлари билан, деб ёзади «Работническое дело» газетаси. Хитой халқининг озолик учун олиб борган курашидаги энг оғир даврда ва социализм қўришининг биринчи йилларида Хитойга жуда катта ёрдам берган Совет мамлакатига нисбатан дўстлик ҳисларини меҳнатқиллар онгидан ситиб чиқаришга интиломоқдалар.

(ТАСС)

СУРАТДА: Болгария саноятининг гиганти — Броти шаҳридаги химия комбинатининг ижроиланган. Бу комбинат венгер ва совет муҳасислари ёрдамида қурилган бўлиб йилга юз минглаб тонна нарбами, аминия ва бошқа хил маҳсулотлар ишлаб чиқаради.

ВАТАНПАРВАРЛАР МУВАФФАҚИЯТИ

Х АНОЙ. Жанубий Вьетнам Халқ озолик қуролли кучларининг жангчилари Зялай вилоятда 9—10 ва 12 мартда қилган ҳужумлари вақтида душманнинг 100 солдатини ўлдирдилар, бешта бронетранспортёрини портлатиб юбордилар ва икки самолётини уриб тушқирдилар. Жанубий Вьетнам ватанпарварлари 19-йўлдаги ҳарбий соқчиларга ҳужум қилган вақтда 16 та ҳарбий машинани ва бронетранспортёрини йўқ қилдилар.

ВИА агентлиги Озолик агентлигига таълим хабар беришчи, халқ озолик қуролли

кучларининг жангчилари Бачметхуадаги аэродромни тўлардан ўқиб тўтиб, олти вертолётини шикастлантирдилар. Ватанпарварлар Кунингчи вилоятининг шимол-ғарбий районини Танлома 50 га яқин америкаликларнинг асфен чикардилар ҳамда кўп миқдорда қурол-аслаҳани қўлга олдилар. Эртаси ватанпарварлар Танландан шимолда уч километр соқчиларга ҳужум позициясини ўқиб тўтиб, америка солдатларидан 30 га яқин кишини ўлдирдилар ва минимет батареясини йўқ қилдилар.

Эдуард Мондлане, унинг удирлишини партиянинг ва Мозамбик халқи учун оғир айдирди. Энди хотиярлар Мондланеннинг урибоса, ҳозир эса рангли вафасини бажараётган Ури Симагонини ишонга олишдан Кейин, ҳар бир қуролли ижвогарликнинг муваффақияти ва уларнинг шериклари озолик курашининг сиқиги остида чинаматиб энг ифос жиноятчилиги,

Меҳнат ва капитал

А Қ Ш

Н Ё-ЮРК. Американин кен ишчиларидан 40 минг ишчи забастовани даво со эттирмоқда. Бу забастовка натижасида Гарбий Виржиния штатиди кўмир шахталарида иш тўхтаб қолди. Ҳон ишчилари шўхтебларга, касб қ

саллиги билан оғиретган беморларга нафақа тўлашни кўзда тутган янги қонун лойиҳасининг имзоланишини талаб қилмоқдалар. «Уолл-стрит жорнал» газетасининг хабар беришчи, забастовани уч ҳафтадан бундан даво со этмоқда. Корхона агалари забастовка натижасида ҳар кун 1.5-миллион доллар зарар кўрмоқдалар.

даги энг йирик касаб сово бирлашмаларининг қақриғига биноан Специяда ишчиларнинг аниқ олганлиги қарши порозлик билдириш юзасидан умумий забастовка ўтказилмоқда. Кейинги ўн йил ичида «Мужан» немасолик корхонасининг 1,100 нафар ортиқ ишчи ишдан бўшатилди.

Италия

Р ИМ. Завод-фабрикаларда иш тўхтаб қолди, мағазини, муассаса ва банклар ёпилди. Шаҳар транспортининг ишлари тўхтаб қолди. Италиянинг Специя порт шаҳрида ахвол ана шундай. Мамлакат

системасининг тутатилишини кўзда тутиб янги коллектив битим тўзганин, деб талаб қилмоқдалар. «Форд» компанияси вакиллари билан касаб совоалари ўртасида забастовани тўхтатиш шартлари тўғрисида олиб борилган музокара ҳеч қандай натижа бермади.

(ТАСС)

Англия

Л ОНДОН. «Форд» компаниясини қарашли заводларида ишловчи 40 мингга яқин ишчининг забастоваси уч ҳафтадан бундан даво со этмоқда. Автомобилсозлар иш ҳақининг оширилишини ва штраф

Корея Халқ Демократик Республикасида урушдан кейинги йилларда тўқимачилик саноати тез тараққий эта бошлади. Кореялик тўқимачилар маҳсулотларининг баъзи бир турларини Совет Иттифоқида экспорт қилмоқдалар.

СУРАТДА: Пхевяндаги ипак тўқув фабрикасининг ишгурув пещида.

Ғалаба қилгунча курашамиз

Танзания полицияси марказий почтадан китоб шаклида уралган ва Мозамбикни озо қилиш партияси — ФРЕЛИМОнинг штаб-квартираси адресига ёзилган бомбани топди олдилар. Мазлуми яқинда худдан шунақа бомба билан Озолик қўлининг афзонлиги ҳаракатининг машхур арбоби, шу партиянинг раиси Эдуард Мондлане ўлдирилган эди. Энди хотиярлар Мондланеннинг урибоса, ҳозир эса рангли вафасини бажараётган Ури Симагонини ишонга олишдан Кейин, ҳар бир қуролли ижвогарликнинг муваффақияти ва уларнинг шериклари озолик курашининг сиқиги остида чинаматиб энг ифос жиноятчилиги,

маси чилпака чинди, датики, 500 ҳарбий аатомашинасини йўқ қилиб ташладилар, 42 самолётини уриб тушқирдилар. Хунум жангларини ланкачилари ҳамда унинг иттифоқчиларига қарши муросаси қуролли кураш олиб боришда даво со эттирмоқда. Янги вақтларда партиянинг Марназий Комитетининг пленуми ўтказилди ва унда раҳбарлик қилиш масалаларини муҳокам қилгани, ФРЕЛИМО Мозамбик территориясинида ўтказган ибнинг съезиди маъсали билан кўн йўздан оғишмай бермоқда. Ҳозир биз озоликнинг маълуматларига бошча маълуматларга товарлар экспорт қилишини йўлга қўйганимиз. ФРЕЛИМО революцион принципларга саноат ва мустамлаччи.

ларга қарши қатъий ғалаба қозонгунча кураш олиб бориш тўғрисидаги ўз қарорига қаттиқ амал қилмоқда. Бизнинг халқимиз озолик учун, Мозамбикнинг мустақиллиги учун, адолатли социал голларини амалга ошириш учун олиб борилаётган оғир кураш кунларида ўзига оғишмай ердан бераётган совет халқини мўзда қадрайди ва унинг бу ёрдамларини ҳеч қачон унутмайди.

Д. ЧЕРНИНОВ, (АПН — Радио) Доруссолов, ТОШКЕНТ ОҚШОМИ, ВЕТ.

ТОВУШДАН ТЕЗ

СССР Фанлар академиясининг Сибирь бўлими Назарий ва амалий институтида аэродинамика бўйича жондий ишлар олиб бориляпти. Улар орасида ҳавонинг сийрак қатламиде олиб борилаётган тажрибалар муҳим аҳамиятга эгадир. Бу нарса товушдан тез учиб жараёнидаги купина ҳодисаларга аниқлик кирилтади.

Сибирлик олимлар ўз тажрибаларини дунёдаги энг яқин намуналардан қилинмайдиган товушдан тез аэродинамик трубада ўтказишади. Бундаги ҳаво оқимининг тезлиги соатига 4500 километрга тўғри келади. Яқин келажда тезлик 8,5 минг километрга етади. Унда тенгириш диапозони яна ҳам кенгайди.

СУРАТДА: СССР фанлар академиясининг Сибирь бўлими Назарий ва амалий институтида ўрнатилган товушдан тез аэродинамик труба.

А. Зубцов фотоси. (АПН).

Утимиш садоклари

КИЗИЛ Армия кунини нишонлаётган кунимиз эди. Биз Пионерлар саройидан байрамга бағиш-келердик. Метро ёнига келганимизда у менга:

— Бирпас тўхтаб тур. Сенга ҳам, ўзимга ҳам моржнинг олиб келмади. Хўпми — деб қолди.

Шодлиқдан ўзимни йўқотиб қўладим.

— Йўқ, йўқ. Ўзим олиб келаман.

Кўз очиб юмгунча битта моржнинг олиб келиб қўлига тутказдим.

— Узинга олмадингми? — Менга ёқмайди шу нарса. — журттаги беларволик билан гапирдим. Чунки ёнимда бошқа пулим қолмаган эди.

Шу кундан бошлаб конфет сотиб олмайдиган уим фақат моржнинг билан меҳмон қиладиган бўлдим. Ушандики — кўчада бирга юрганимизда.

Хе, мен батиёр эдим! Мактабда ҳам энди илгаригидой оч юрмасдим — моржини-дан ортиб қолган пулга мактаб буфетига олгина тамадди қилиб оладиган бўлдим.

Киров кўчаси! Қизик. Илгарилари уни Масинский деб аташган. Лекин унинг қизиклиги фақат номидагина эмас, — мен учун унинг ўзи аксиони кўча эди!

— Эсингдами, бу кўчадан челопискилар ўттишган, а?

— Эсинда, эсинда. Чкалов, Бойдуков, Беляковлар.

(ДАВОМИ. Боши газетанинг ўтган соннда)

мене ҳам ўзимни у билан тенг туттишим керак. Нима учун бирданга бу нарсаларни сўраб қолдикини? Синаб кўрмоқчимкин? Мени ҳали гўдақ деб ўйлаётган бўлсан-а! Ростини айтсам, нима индир орзу қиламан...

— Аммо жим турардим.

— Хўш! — тоқатсизлик билан сўради у.

— Ха, орзу қилиб турман. Испанияда уруш бўлганда мен уша ерда жим қилишга жуде-жуда иштиққимдан эдим.

— Хўш, яна, яна!

— Қани эди. Шимолий кутубга ҳам бўлсам, ёки бирданига челопискилар билан бўлиб қолсам дердим. Э-э, нимасини айтасан, илгарироқ ҳам туғилмаган экинми-да. Ахир бизгача шунча қизик нарсалар бўлиб кетган-а...

— Энди бошқа нима дейишимни билмасдим. Тўри-да, бундан йигирма йилча илгари бўлиб ўтган граждандар урушида қатнашишни истаб қолган, ақмоқлик бўлмайди? Ёки ундан ҳам илгарироқ бўлган инқилобда қатнашишни хошлаб қолмайми? Булар ахир тақрирланмайди, бўлиб ўтиб кетган-ку! Албатта бошқа нарсалар тўри-да ҳам орзу қилардим. Масалан, тезроқ катта бўлишни, қачонлардир шофёр бўлишни, кейин, катта — дунёга машхур — Лермонтов, Шевченко каби ёки Жаров каби бўлишни истардим. Яна учувчи, папаничи, чегарачи бўлишга илосман эдим. Лекин бу ҳақда унга гапирши уят эмасми?

— У жим турарди. Узиндан-ўзин уялиб кетдим. Нахоти болалик қилиб, нимчидега борини — тўйиб солган бўлсам! Эх, бола, бола. Ростдан ҳам она сўтинг озингдан кетмабди!

— Мен бўлсам бутунлай бошқа нарсалар тўри-да ўйлашмай, — деди Наташа нисбатан.

— Уйга келаман, у ётиб оламан. Кўзимни юмаман-у. Ўзимни худди куш сингари қаёқларга парвоз қилётгандай, атроф-тарафларим эса шундай кўркамлиқда кетмаётгандай: ўрмонлар, шаҳарлар, қишлоқлар, ўзимнинг Москва ҳам кўзимга шундай ёқимли кўришиб кетаман... Биз ҳозир иккимиз кўриб тургандай эмас, жуде-жуда бошқача — ҳаммаёқ ён-бур, одамлар ҳам бахтиёр... Кийин кийимлари боғирин, лабларда эса табасум... Биноларини айтмайсанми — шундай чиройлики! Хоналарини кел-кел-ён-ён! Мен эса худди болалигимдаги сингари уларнинг орасида кетаман... Тағин, бу — меннинг болалигимнинг ўтиб кетмаётганига алам қилётганим бўлмасин! Ўйбех, болалигим ала-қачонларок ўтиб кетган...

У менга жуда ақли, балоғатга етган, қанча иштиққим ҳам қўлим етмайдиган қиз бўлиб туолди. Нахоти шу қиз мендан шунчалар йироқ бўлса!

Киров дарвозаси ёнида қор босган Чисте пруди бўлаверди бурлидик.

Чисте пруди! Сенинг ҳар бир йўлқинги, ҳар бир гўлзоринги, ҳар бир гўлзорини ахши танимман. Шу ерда ўсган чинам, шу ерда Круцкаянинг хатини Халқ Оқрўтаси Комиссиясида Пионерлар саройига олиб келганми, ўшанда Наташа билан танишганми...

Чисте пруди болалигимнинг шовқини, сирғанаётган чанёллар, чангилларнинг овозига қўйилган. Бугун яқинда кўни бутун болалар шу ерга тўлган бўлган эди. Аммо негадир кичиктойларга ҳам, ўз тенгдошларига (улардан анча бор эди) ҳам ҳавас қилмасдим. Узининг Наташа қай-қай катта қис қилиш нақадар ет-кетган (жуда бўлмас эзингдан уч ёшга ортқ ўссанг!). Балки мен унинг олдда қип-қизил тентакларман!

Наташа... Ажойиб қиз! Худди кўнглимдан нима гаплар ўтатганини билгандай менга ёрдамга келди!

— Биласанми — деди у — Мен ҳам тезроқ катта бўлсам, тезроқ мактабни тамомлаб ўзини мустақил бўлсам, бахтли бўлсам, дейман. Умуман, қанча бахтли бўлса дейман... Расмларим ҳам чиқарил, кийимларим ҳам дейман. Лекин сирам ахши чик-

мавти-да, Рассом бўлмоқчи экансан, шундай бўлгинки, сенга бутун дунё қўйил қолсин. Оқдир ёни ўртача рассом бўлганда бўлмаган ахшиямасми?

Унинг гапини маъқулламоқчи бўлдим, бироқ уялдим. Шунда ўзи сўраб қолди:

— Қани, нима дейсан! Э гапим нотўғрими?

— Гапин-ку тўғри, — дедим жиддий фикр юртатганда.

Лекин рассомлар ҳам, музикачилар ҳам, ёзувчилар ҳам ҳар хил бирояларни тенглаб бўлса, бошқаларни фақат истезододли бўлади. Аммо ҳаммаси бирдек машхур бўлади.

— Лекин ҳаммаларини нинча энг зўри, дақоси бўлгин келадиган! — дедим Наташа, кейин, бирданга: — Кулгили бўлиб кўришга ҳам мен ҳозир бир нарсани ўйлашман: қанида дадагина билан бирданга келиб қолсам. Ушз жуда зериқилмайми!

— Нима, у командирова-дами?

— Йўқ, Карел бўлинди, — деди Наташа. — Кечгина хат келди. Езибдими, теда...

Буни қарангки, Наташанинг отасининг урушда эканлиги шу вақтгача билмабми.

Хе, у ширинлики севарди. Конфетларини ҳам, морожнинг ҳам. Унинг орзулари меннинг орзуларимдан гўзал. У расм чинашини ҳам севарди. Лекин менга битта расмини ҳам кўрсатган эмас. Фақат: «кейин кўрсатаман, кейин, булар ҳали чинакам расм эмас» — шунчаки қозғоқ қоралашди дерди.

Балки унинг энг ахши кўрадигани архитектурадир! Чунки у Москвада қоқлаган уйингизнинг қанон ва ким томони-дан қурилганини аниқлашмасди.

Мен эса унинг биланларининг эгизгисини ҳам билмасдим. Лекин бундан ҳам муҳими: у менга қандай қарор эди! Шу қоронги эди.

У билан юрганда ҳам, бошқа вақтларда ҳам бутун фикр-бидиш шу билан банд бўлар, бу тўғрида кеча-кундуз ўйлар эдим. Тўшакда ётар эканман, ҳамма нарса олпа-осон кўринар, мана энди эр-

тага бутун кўнглимдагини айтиб соламан, унинг дилидагини биллиб оламан, дердим.

Лекин отасига лом-лим дебелмасдим. Тунги ўйларим, бедорлигим учун доимо қойиб беришарди. Дадамнинг-ку вақти энг бўларди, шунинг учун у фақат ҳазил билангина қечларни кўяр, ойм бўлса ҳоли жонимга қўймасди.

— Яна тунги билан ағанаб қичқинган! Нималаридир вазб қичқинган! Мени билмайдми деб ўйлашсанми! Столдаги чирокни аққинган ёлғоним!

Лекин ё кечалари дарс тайёрлагани турганим деб ёлғон гапирганим ёки Наташага бағишлаб шырлар аэляман, деб ростини айтганим Ботинолмасдим.

Пионерлар саройиданг Вера Ивановнага меннинг дардимга тушунаётганга ўхшарди.

— Майли, болалар, бугун бўлмаска кейинроқ ўқиб берай, ахир, — дерди у. — Ҳозирча журнализмнинг наватбадига сонини тайёрлай турсин.

Шундай қилиб, «Яшил шов-шув» номли икки нускада чиқадиган журнализмнинг янги сонини тайёрлай бошладим.

Анчадан бери дўстлашиб юрган тенгдош ўртоғим Боря Саворцов бизнинг ховлида яшарди. Қизларнинг ҳаммаси Борянинг ишқига қўйиб-ёнарди. У менга ўхшамган, чиройли, келишган эди. Бизда у «қиз юраги бўйча мутахассис» ҳисобланарди.

Уша Боря билан гўё бошқа бир ўртоғим номдан маслаҳатлашишга қарор қилдим.

— Хўш, нима бўпти! — деди «мутахассис», ҳикоямини эшитиб бўлган.

— «Нима бўпти» эмши, ахир қиз у билан бирга юрди, гапашади. Йигит ҳам доим у билан. Бирга музейларга боришади.

— Буларнинг бир қақчалани аҳамияти йўқ! — чўрт кесди чирок билан Боря. — Ҳамма қизлар йигитларни эргаштириб юришни ақтиради.

— Агар қиз йигитдан каттароқ бўлса-чи?

(ДАВОМИ БОР)

ЭРКИН КУРАШ

Тўла УСТУНЛИК БИЛАН

«Ленинград» кўнгли спорт жамоатлигининг замида усмирлар ўртасида зўриқиб турган «Мехнат резервлари» спортчилари командаси ҳисобида тўла устунлик билан биринчи ўринни эгалладилар. Бу жамоатлигининг тўрт спортчиси... В. Зинченко, В. Ринков, Ш. Усмонов ва О. Махмудовлар пойтахт чемпиони бўлдилар. Яна шу жамоатлигининг беш спортчиси иккинчи ўринни, санки спортчиси учинчи ўринни эгалладилар. Команда ҳисобида иккинчи ўринда меҳнатчилар ва учинчи ўринда спартакчилар.

ЕНГИЛ АТЛЕТИКА

Терма команда ташкил этилди

«Мехнат резервлари» Бутуниттифок кўнгли спорт жамоатлигининг тошкентлик енгил атлетикчилари Ю. А. Гагарин номидаги мунофот учун усмирлар ва қизлар ўртасида саралаш мусобақаларини ўтказдилар. Энг кучли спортчилардан терма команда ташкил этилди. Терма команда жамоатлигининг енгил атлетика бўйича республика мусобақаларида иштирок этади.

Тошкент шаҳар Октябрь районидан 41-мактабда гимнастика секцияси ташкил этилган, 30 ўқувчи аъзо бўлган секция машғулотлари ўқитувчи Карим Рўддошев раҳбарлигида мунтаза ўтмоқда.

СУРАТДА: ёш гимнастикчи — 6-синф ўқувчиси Махмуд Хумматов.

Р. Жумановнинг фотоси.

Редактор С. М. КАРОМАТОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

РАДИО

19 март

ЧОРШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 Шифохоналар халқ хизматида» деган эшиттириш (русча).

18.10 В. Терлецкий, Ларик сонга.

18.40 Спорт эшиттириши (русча).

19.20 Қозоқ куйларидан концерт.

20.00 «Ўзбекистон ишчиси» радиожурнали (Ўзбекча).

20.30 Саломат ходжалари учун концерт (Ўзбекча).

21.00 Халқаро мавзуларда суҳбат.

21.10 Қишлоқ меҳнатчилари учун концерт (Ўзбекча).

22.20 Ёш ижроачилар концерти.

22.40 Поэзия кечаси (Ўзбекча).

23.15 Дам олиш концерти (Ўзбекча).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

19.00 Ўзбекистон Давлат фил-

лармонияси хор кавелласининг концерти.

19.30 «Звезда Востока» журналы — меҳмониниш (русча).

20.00 Тожикистон композиторларининг кўшиқлари.

20.30 Корейс куйларидан концерт.

21.00 Давлат мукофоти лауреатлари. С. Залигин ҳикоялари (Ўзбекча).

21.40 Москва. Миллионлар ленинча университети.

20 март

ПАЙШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

6.15 Тонги концерт.

8.25 Ўзбек кинофильмларидан куйлар.

9.30 Кўшиқлар (Ўзбекча).

10.10 Д. Кабалевский асарларидан концерт.

10.30 Муқимий номидан театр артистлари ижросида концерт.

11.30 Халқ куйлари.

12.45 «Олагов бағрида». Қирғизистон радиоси тайёрлаган эшиттириш (русча).

13.30 Эстрада усталарининг концерти (русча).

15.15 «Маданият университети» радиожурнали (Ўзбекча).

16.10 «Иттифоқчи республикалар музика маданияти». Гоар Гаспарян куйлайди.

16.50 «Правда» газетасининг обзори.

17.00 «Симфоник куйлар тинглайми» деган концерт.

18.00 «Машинасолар — қиллоққа нимадор беришди» деган эшиттириш (Ўзбекча).

18.10 Ленин ҳақида кўшиқлар.

19.20 Татар куйларидан концерт.

20.00 «Ешлик» радиостанциясининг программаси.

20.30 Ўзбекистон ССР халқ артисти Қ. Бурнашева куйлайди.

21.00 Халқаро мавзуларда суҳбат.

21.10 Қишлоқ меҳнатчилари учун концерт.

21.55 «Саломатлик — туман бойлик» (Ўзбекча).

22.20 Ларик куйлар.

22.40 Ленин ҳақида хитлар (Ўзбекча).

23.15 Ҳамза Ҳакимзода Нисзий лирикаси.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

8.25 «Дўстлик ялларидан».

9.15 Реклама ва эълонлар.

19.00 Ешлар ижоди (Ўзбекча).

19.30 «Хатларингизга жавоб бераям». Музикали эшиттириш (русча).

20.00 Л. Шарипова куйлайди.

20.30 И. Акбаров. Тордан кварталет.

21.00 Қаҳрамон Вьетнам адабиёти (Ўзбекча).

21.40 Москва. Миллионлар ленинча университети.

ТЕЛЕВИЗОР

19 март

ЧОРШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

17.55 Кўрсатишлар программаси.

18.00 Телевизион янгиликлар (рус тилида).

Ўзбек тилида:

18.10 Болалар учун. «Қувноқ минутлар».

18.40 Ленин кутубхонаси.

18.55 «Ушлариния» — куйларимиз.

19.40 Телевизион янгиликлар.

19.55 Кўрсатишлар программаси.

МОСКВА КўРСАТАДИ

20.00 Телевизион янгиликлар.

20.30 «Рассом ижодхонасида». Уқувчилар учун эшиттириш.

21.00 Хоккей бўйича жаҳон чемпионати. СССР — Финляндия. Эшиттириш Стокгольмдан олиб кўрсатилади. Танаффус вақтида телевизион янгиликлар.

23.15 «Вақт» инфомацон программаси.

23.50 «Дорна Грей портрети».

ти». Телеспектакль премьерасининг иккинчи қисми.

01.00 Хоккей бўйича жаҳон чемпионати. СССР — ШВЕЦИЯ. Эшиттириш Стокгольмдан олиб кўрсатилади.

03.15 Москва кўрсатишларининг охири.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КўРСАТАДИ

17.55 Кўрсатишлар программаси.

Рус тилида:

18.00 Болалар учун. «Музикали минутлар».

18.30 «Ганделула мамлакатининг маркази». Кинофильм.

18.40 «Ешлик» студияси кўрсатади. «Ешлигимиз эврянда».

19.20 Музикали кўрсатув.

Ўзбек тилида:

20.00 Бог-роғлар кўпайсин.

20.20 Область театрларининг артистлари ижросида концерт.

21.00 «Турмуш ва маданият». Телеспрограмма.

21.30 «Нисон ҳаёт экан». Бадий фильм.

20 март

ПАЙШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

17.55 Кўрсатишлар программаси.

Рус тилида:

18.00 Болалар учун. «Қувноқ дельфини». Кинофильм.

18.10 Телевизион янгиликлар.

18.25 Ўзбекистон шифохоналари.

Ўзбек тилида:

18.55 Ҳа минут музика.

19.05 Ўзбекистон оғир индустрияси ва машинасоларининг иштиқболлари.

19.25 Киноленингома. «Узоқ йиллар оша».

20.00 «Улуғбек қолдузи». Бадий фильм (рус тилида).

21.35 Телевизион янгиликлар.

21.50 Актёр Турғун Азизовнинг ижодий портрети.

МОСКВА КўРСАТАДИ

23.30 «Вақт» инфомацон программаси.

24.00 Хоккей бўйича жаҳон чемпионати. КАНАДА — АҚШ. Эшиттириш Стокгольмдан олиб кўрсатилади.

02.30 Москва кўрсатишларининг охири.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

ДУШАНБА КўРСАТАДИ

ДўСТЛИК ЭКРАНИ

18.00 Старт эгасига.

18.15 Ешлар учун. Телевизион театр.

18.35 «Сиз Тожикистонни биласизми?»

19.05 Янгиликлар.

19.20 «Тожикистон театри тарихининг бошланғичи».

МОСКВА КўРСАТАДИ

20.00 Телевизион янгиликлар.

20.15 Адабий театр.

21.00 Уқувчилар учун. «Икки ўртоннинг юз хил йўли».

21.30 Беш йиллик маршрутлари бўйлаб.

22.00 Ранглик телевидение программаси. «Дворнялар уяси». Бадий фильм.

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛДА

21 МАРТДА

Улуғ доҳиймиз Ленинни шарафлайми!

ШЕЪРИЯТ КЕЧАСИ

Қатнашадилар:

Ўзбекистон ССР халқ шоири **СУБИР АБДУЛЛА**

Шоирлар: **АСИЯ МУХТОР, ЧАРХИ, ЭЪТИБОР ОХУНОВА, ЭРИН В. ХИДОВ.**

Ўзбекистон ССР халқ артистлари: **БЕРТА ДАВИДОВА, Кундуз МИРКАРИМОВА, Ўзбекистон ССРда хизмат**

Кўрсатган артистлар: **ТАВАННАЛ ҚОДИРОВ (ФАНСУРА) МАХБУБА МАНСУРОВА (Қўқон) Солистар: Маҳмуджон ИСОМУДИНОВ (Наманган) ҲАБИБА ОХУНОВА (Наманган) МУХАББАТ ШАМАЕВА, ДИЛАФУЗ ЖАБОРОВА, КАРИМА УЗУКОВА**

ХОРАЗМ АНСАМБЛИ „ЛОЗГИ“

Концерт неч соат 8 да бошланади.

Билетлар концерт зали нас сасида кундуз соат 2 да, район кассаларида соат 12 дан сотилади.

ТЕАТР

НАВОНИ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРАДА — 21III да Оқиш кўли

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРАДА — 19III да Бой ила хизматчи, 20III да Аюмларим

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРАДА — 19III да Уғли улантириш, 20III да Гули сибк

КИНО

19 МАРТДА

Революция чавандозлари — САЎҒАТ САРОНИ, «ЧАНКА», «ДРУЖБА» НАВОНИ НОМЛИ (русча тилида), «МОСКВА» (кундуз ва кечкурун).

Қашмирдаги севги (1-2 сериялар) — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «ВОСТОК», «ТОШКЕНТ СОВЕТНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечкурун).

«УХЛАДОТРОМОНТАЖ» ТРЕСТИ

ишлаб чиқаришдан ажралган ҳолда соғутиш ва савдо-технологияси усунуларни буйича слесарь — ремонтчилар тайёрлайдиган

3 ОЙЛИ КУРСЛАРГА

23 ёшдан кичи бўлмаган, слесарь-сборщик, слесарь-электрик мутахассислиги бўйича иш тақрибасига эга бўлганларни

ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Машгулотлар — 10 апрелдан бошланади.

Қабул қилинганларга 50 сумдан стипендия тўланади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Черкасский кўчаси 23 уй (1, 4, 20, 41, 74, 101) автобуслари «Салор» автостанцияси бекети). Телефон № 6-6-17-67.

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИ

1969 йил 28 март кундуз соат 2 да Илмий номли Тошкент Давлат педагогика институтининг педагогика фанлари бўйича илмий даражалар бериш бirlашган илмий совет мажлисида (Педпедгосна кўчаси, 103 уй, 124 аудитория) педагогика фанлари кандидати илмий даражасини олиш учун

Д. П. Пулатов; «Тожикистон ССРнинг географияси» номли дарслик материаллари асосида деган темада;

Ж. Тоқиев; «Мақтаб устаноналаридаги машғулотлар процессида ўқувчиларини меҳнатга коммунистни муносибати бўлиш руҳида тарбиялаш» деган темада;

Диссертациялар билан институт кутубхонасида танишиш мумкин.

1969 йил 31 март кундуз соат 2 да Ўзбекистон ССР Фанлар академияси химия технология ва биология фанлари бўлимларининг ботаника профили бўйича бirlашган илмий совет мажлисида (Тошкент кўчаси, 7 уй, конференция зал) биология фанлари кандидати илмий даражасини олиш учун;

Д. С. Маъсудхўнаев; «Ўзбекистоннинг сугориладиган ерларида ўз-ўзидан чагилган мангизхўрчи лигнларини биологик таҳлил қилишга фойдалану усулларини» деган темада;

А. И. Қандов; «Ўзанинг четдан чагиланишида асала рининг роли» деган темада.

Диссертациялар билан академия кутубхонасида танишиш мумкин.

3 апрель кундуз соат 11 да Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Фалсафа ва ҳуқуқ институти илмий совет мажлисида (Тошкент кўчаси, 70 уй, конференция зал) фалсафа фанлари кандидати илмий даражасини олиш учун

Х. Сапаев; «Коммунист ишлаб чиқариш муносибати ларининг шаклланишида Коммунист — меҳнат харақатининг роли» деган темада

Диссертациялар билан академия кутубхонасида (А. Тўраев кўчаси, 1 уй) танишиш мумкин.

2 апрель кундуз соат 2 да Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг геология фанлари бўйича бirlашган илмий совет мажлисида (Сулаймонов кўчаси, 33 уй) геология минералогия фанлари кандидати илмий даражасини олиш учун

1969 йил 7 апрель кундуз соат 2 да Тошкент врачлар малякисини ошириш институти илмий совет мажлиси (Петров кўчаси, 51 уй, конференция зал) медицина фанлари кандидати илмий даражасини олиш учун

А. Шумуров; «Нур нисалини тиниш ўстига темир, мис ва кобальтнинг баъзи бирлашмаларининг таъсири» деган темада;

Диссертациялар билан институт кутубхонасида (Петров кўчаси, 51 уй) танишиш мумкин.

КЕРАК

Меҳнат ҳақи-вақтбай — мунофоти.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Гоголь кўчаси, 99 уй, надрлар бўлими (1, 2, 5, 12, 14 трамвайларининг «Ўшлар бошқармаси» бекати).

Л. Н. Лениннинг диссертация ёқилиши (Тошкент оқиломи) газетасининг 7 март сонига параллел

3 апрель КУЧИРИЛАДИ

ЎГАПУНИНГ

ГАЛЕНО — ФАРМАЦЕВТИКА ФАБРИКАСИГА

5-6 разрядли слесарлар, шифоничи, 4, 5, 6, разрядли тонарлар

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, 1. Корсаков проекти 1 «а» уй (10, 14, 43, 56 автобуслар, 7, 10 троллейбусларининг «Трактор йиғув заводи» бекати).